مەككىدە نازىل بولغان	سۈرە نۇھ	28 ئايەت

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

إِنَّآ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِۦٓ أَنْ أَنذِرْ قَوْمَكَ مِن قَبْلِ أَن يَأْتِيَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١﴾ قَالَ يَٰقَوْمِ
إِنِّى لَكُمْ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٢﴾ أَنِ ٱعْبُدُوا۟ ٱللَّهَ وَٱتَّقُوهُ وَأَطِيعُونِ ﴿٣﴾ يَغْفِرْ لَكُم مِّن ذُنُوبِكُمْ وَيُؤَخِّرْكُمْ إِلَىٰٓ
أَجَلٍ مُّسَمًّى ۚ إِنَّ أَجَلَ ٱللَّهِ إِذَا جَآءَ لَا يُؤَخَّرُ ۖ لَوْ كُنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٤﴾

ناھايىتى شەپقەتلىك ۋە مېھرىبان اللە نىڭ ئىسمى بىلەن باشلايمەن

بىز ھەقىقەتەن نۇھنى قەۋمىگە: «قەۋمىڭگە قاتتىق ئازاب (يەنى دۇنيادىكى چاغلىرىدا توپان بالاسى، ئاخىرەتتە دوزاخ ئازابى) كېلىشتىن بۇرۇن ئۇلارنى ئاگاھلاندۇرغىن» دەپ ئەۋەتتۇق[1]. *نۇھ ئېيتتى: «ئى قەۋمىم! مەن ھەقىقەتەن سىلەرگە (ئەۋەتىلگەن) ئاشكارا ئاگاھلاندۇرغۇچىمەن*[2]. *اللەغا ئىبادەت قىلىڭلار، ئۇنىڭدىن قورقۇڭلار ۋە اللەغا ئىتائەت قىلىڭلار*[3]. ئۇ بەزى گۇناھىڭلارنى مەغپىرەت قىلىدۇ، سىلەرنى مۇئەييەن مۇددەتكىچە كېچىكتۈرىدۇ (يەنى ئۆمرۈڭلارنى ئۇزۇن قىلىدۇ)، شۈبھىسىزكى، ئەگەر بىلسەڭلار، اللەنىڭ (ئىنسانغا بېكىتكەن) ئەجىلى كەلگەن چاغدا (ئەجەل) كېچىكتۈرۈلمەيدۇ[4].

نۇھ ئەلەيھىسسالامنىڭ قەۋمىنى دەۋەت قىلغانلىقى توغرىسىدا

اللە تائالا بۇ ئايەتتە نۇھ ئەلەيھىسسالامنى ئۇنىڭ قەۋمىگە پەيغەمبەر قىلىپ ئەۋەتكەنلىكىنى، ئۇنى ئۇلارغا اللە نىڭ ئازابى چۈشۈشتىن بۇرۇن ئۇلارنى ئاگاھلاندۇرۇشقا بۇيرۇغانلىقىنى، ئەگەر ئۇلار تەۋبە قىلىپ ۋە اللە تەرەپكە قايتسا، ئۇلاردىن ئازابنى كۆتۈرۈۋېتىدىغانلىقىنى خەۋەر بېرىدۇ. شۇڭا اللە تائالا مۇنداق دەيدۇ: ﴿**بىز ھەقىقەتەن نۇھنى قەۋمىگە: «قەۋمىڭگە قاتتىق ئازاب (يەنى دۇنيادىكى چاغلىرىدا توپان بالاسى، ئاخىرەتتە دوزاخ ئازابى) كېلىشتىن بۇرۇن ئۇلارنى ئاگاھلاندۇرغىن» دەپ ئەۋەتتۇق. نۇھ ئېيتتى: «ئى قەۋمىم! مەن ھەقىقەتەن سىلەرگە (ئەۋەتىلگەن) ئاشكارا ئاگاھلاندۇرغۇچىمەن. اللەغا ئىبادەت قىلىڭلار، ئۇنىڭدىن قورقۇڭلار ۋە اللەغا ئىتائەت قىلىڭلار**﴾ يەنى اللە چەكلىگەن ئىشلارنى قىلماڭلار، گۇناھلاردىن يېنىڭلار، اللە بۇيرۇغان ئىشلىرىنى قىلىڭلار، توسقان ئىشلاردىن يېنىڭلار. ﴿**ئۇ بەزى گۇناھىڭلارنى مەغپىرەت قىلىدۇ**﴾ يەنى سىلەر مەن بۇيرىغاننى قىلساڭلار، مېنىڭ پەيغەمبەرلىكىمنى تەستىق قىلساڭلار، اللە سىلەرنىڭ گۇناھىڭلارنى مەغپىرەت قىلىدۇ.

www.munber.org

﴿سىلەرنى مۇئەييەن مۇددەتكىچە كېچىكتۈرىدۇ (يەنى ئۆمرۈڭلارنى ئۇزۇن قىلىدۇ)﴾ يەنى ئەگەر سىلەر اللّٰه سىلەرنى توسقان ئىشلاردىن يانمىساڭلار، اللّٰه سىلەرگە ئازاب چۈشۈرىدۇ. سىلەرنىڭ پەيغەمبەرنىڭ بۇيرۇقىغا بويسۇنغانلىقىڭلار ۋە ئۇنى تەستىق قىلغانلىقىڭلار ئۈچۈن اللّٰه بۇ ئازابنى سىلەردىن كۆتۈرىۋېتىدۇ.

شەك ـ شۈبھىسىزكى، اللّٰه غا ئىتائەت قىلىش، كىشىلەرگە ياخشىلىق قىلىش ۋە ئۇرۇق ـ تۇغقانلارغا سىلە ـ رەھىم قىلىش ھەقىقەتەن ئۆمۈرنى ئۇزارتىدۇ، دېگۈچىلەر بۇ ئايەتنى ئۆز قاراشلىرىغا دەلىل قىلىپ كۆرسىتىدۇ. بۇ ھەقتە بىر ھەدىستە مۇنداق دېيىلگەن: «سىلە ـ رەھىم قىلىش ئۆمۈرنى زىيادە قىلىدۇ».

﴿شۈبھىسىزكى، ئەگەر بىلسەڭلار، اللّٰهنىڭ (ئىنسانغا بېكىتكەن) ئەجىلى كەلگەن چاغدا (ئەجەل) كېچىكتۈرۈلمەيدۇ﴾ يەنى ئازاب چۈشۈشتىن ئىلگىرى ئەمەل ـ ئىبادەت قىلىشقا ئالدىراڭلار. ئەگەر اللّٰه تائالا ئۇ ئازابنىڭ چۈشۈشىنى خالىسا، ئۇنى ھېچكىم قايتۇرالمايدۇ ۋە توسالمايدۇ. چۈنكى، اللّٰه تائالا بۈيۈكتۇر، ھەر نەرسىنى ئىدارە قىلغۇچىدۇر، غالىپتۇر، پۈتۈن مەخلۇقاتلار ئۇنىڭ غالىبىيىتىگە بويسۇنغۇچىدۇر.

* * * * * * *

قَالَ رَبِّ إِنِّي دَعَوْتُ قَوْمِي لَيْلًا وَنَهَارًا (٥) فَلَمْ يَزِدْهُمْ دُعَآءِيٓ إِلَّا فِرَارًا (٦) وَإِنِّي كُلَّمَا
دَعَوْتُهُمْ لِتَغْفِرَ لَهُمْ جَعَلُوٓاْ أَصَٰبِعَهُمْ فِيٓ ءَاذَانِهِمْ وَٱسْتَغْشَوْاْ ثِيَابَهُمْ وَأَصَرُّواْ وَٱسْتَكْبَرُواْ ٱسْتِكْبَارًا (٧)
ثُمَّ إِنِّي دَعَوْتُهُمْ جِهَارًا (٨) ثُمَّ إِنِّيٓ أَعْلَنتُ لَهُمْ وَأَسْرَرْتُ لَهُمْ إِسْرَارًا (٩) فَقُلْتُ ٱسْتَغْفِرُواْ رَبَّكُمْ إِنَّهُۥ
كَانَ غَفَّارًا (١٠) يُرْسِلِ ٱلسَّمَآءَ عَلَيْكُم مِّدْرَارًا (١١) وَيُمْدِدْكُم بِأَمْوَٰلٍ وَبَنِينَ وَيَجْعَل لَّكُمْ جَنَّٰتٍ
وَيَجْعَل لَّكُمْ أَنْهَٰرًا (١٢) مَّا لَكُمْ لَا تَرْجُونَ لِلَّهِ وَقَارًا (١٣) وَقَدْ خَلَقَكُمْ أَطْوَارًا (١٤) أَلَمْ تَرَوْاْ كَيْفَ خَلَقَ
ٱللَّهُ سَبْعَ سَمَٰوَٰتٍ طِبَاقًا (١٥) وَجَعَلَ ٱلْقَمَرَ فِيهِنَّ نُورًا وَجَعَلَ ٱلشَّمْسَ سِرَاجًا (١٦) وَٱللَّهُ أَنۢبَتَكُم مِّنَ
ٱلْأَرْضِ نَبَاتًا (١٧) ثُمَّ يُعِيدُكُمْ فِيهَا وَيُخْرِجُكُمْ إِخْرَاجًا (١٨) وَٱللَّهُ جَعَلَ لَكُمُ ٱلْأَرْضَ بِسَاطًا (١٩)
لِّتَسْلُكُواْ مِنْهَا سُبُلًا فِجَاجًا (٢٠)

نۇھ ئېيتتى: «پەرۋەردىگارىم! مەن ھەقىقەتەن قەۋمىمنى كېچە ـ كۈندۈز (ئىمانغا) دەۋەت قىلدىم[5]. مېنىڭ دەۋىتىم ئۇلارنى تېخىمۇ قاچۇرۇۋەتتى[6]. مەن ئۇلارنى سېنىڭ مەغپىرىتىڭگە ئېرىشسۇن دەپ، ھەر قاچان دەۋەت قىلسام، (دەۋىتىمنى ئاڭلىماسلىق ئۈچۈن) بارماقلىرىنى قۇلاقلىرىغا تىقىۋالدى، (سۆزۈمنى ئاڭلىماسلىق ياكى مېنى كۆرمەسلىك ئۈچۈن) كىيىملىرى بىلەن باشلىرىنى چۈمكىۋالدى، (كۇفرىدا) چىڭ تۇردى، چوڭچىلىق قىلىپ (ئىماندىن) تېخىمۇ باش تارتتى[7]. ئاندىن مەن ئۇلارنى توۋلاپ دەۋەت قىلدىم[8]. ئاندىن ئۇلارنى ئاشكارا دەۋەت قىلدىم ۋە يوشۇرۇن دەۋەت قىلدىم[9]. (ئۇلارغا) ئېيتتىم: پەرۋەردىگارىڭلاردىن مەغپىرەت تىلەڭلار، ئۇ ھەقىقەتەن مەغپىرەت قىلغۇچىدۇر[10]. ئۇ سىلەرگە مول يامغۇر ياغدۇرۇپ بېرىدۇ[11]. سىلەرنىڭ ماللىرىڭلارنى ۋە ئوغۇللىرىڭلارنى كۆپەيتىپ بېرىدۇ، سىلەرگە باغلارنى، ئۆستەڭلارنى ئاتا قىلىدۇ[12]. نېمە ئۈچۈن سىلەر اللّٰهنىڭ بۈيۈكلىكىدىن

www.munber.org

قورقمايسىلەر؟ ﴿13﴾. ھالبۇكى اللە سىلەرنى بىر قانچە باسقۇچلارغا بۆلۈپ ياراتتى﴿14﴾. سىلەر كۆرمىدىڭلارمىكىن، اللە قانداق قىلىپ يەتتە ئاسماننى بىرىنىڭ ئۈستىدە بىرىنى قىلىپ ياراتتى﴿15﴾. ئاينى ئۇلاردا (يەنى دۇنيانىڭ ئاسمىنىدا) نۇر قىلدى، كۈننى (نۇر چاچقۇچى) چىراق قىلدى﴿16﴾. اللە سىلەرنى زېمىندىن ياراتتى (چۈنكى ئاتاڭلار ئادەمنى تۇپراقتىن ياراتقان ئىدى) ﴿17﴾. ئاندىن اللە سىلەرنى (ئۆلگەندىن كېيىن) زېمىنغا قايتۇرىدۇ (يەنى زېمىندا دەپنە قىلىنىسىلەر)، ئاندىن سىلەرنى (قىيامەت كۈنى) زېمىندىن چىقىرىدۇ﴿18﴾. زېمىندا كەڭ يوللاردا مېڭىشىڭلار ئۈچۈن، اللە سىلەرگە زېمىننى بىسات قىلىپ بەردى» ﴿19 ـ 20﴾

نۇھ ئەلەيھىسسالامنىڭ ئۆز قەۋمى تەرىپىدىن يەتكەن ئەزىيەتلەر ھەققىدە ﷲ غا شىكايەت قىلغانلىقى توغرىسىدا

ﷲ تائالا بۇ ئايەتتە بەندىسى ۋە پەيغەمبىرى نۇھ ئەلەيھىسسالامدىن خەۋەر بېرىدۇ. نۇھ ئەلەيھىسسالام **50** يىل كەم مىڭ يىلدىن ئىبارەت بۇ ئۇزۇن مۇددەت ئىچىدە قەۋمىگە ھەقنى بايان قىلغانلىقى، ئۇنى ئۇلارغا ئوچۇق چۈشەندۈرگەنلىكى ۋە ئۇلارنى توغرا، تۈز يولغا دەۋەت قىلغانلىقى، ئۇلارنىڭ بولسا ئۇنىڭغا ئەزىيەت يەتكۈزگەنلىكى، ئۇنىڭ ئۇلارنىڭ ئەزىيەتلىرىگە سەۋىر قىلغانلىقى ھەققىدە غالىب ۋە بۈيۈك پەرۋەردىگارىغا شىكايەت قىلىپ مۇنداق دەيدۇ: **﴿پەرۋەردىگارىم! مەن ھەقىقەتەن قەۋمىمنى كېچە ـ كۈندۈز (ئىمانغا) دەۋەت قىلدىم﴾** يەنى سېنىڭ بۇيرۇقىڭغا بويسۇنغان ۋە ساڭا ئىتائەت قىلىشنى ئۇلاردىن تەلەپ قىلغان ھالدا ئۇلارنى ئىمانغا كېچە ـ كۈندۈز دەۋەت قىلىشنى داۋاملاشتۇردۇم.

﴿مېنىڭ دەۋىتىم ئۇلارنى تېخىمۇ قاچۇرۇۋەتتى﴾ يەنى ھەر ۋاقىت ھەققە يېقىنلاشسۇن دەپ دەۋەت قىلسام، ئۇلار ئەكسىچە ھەقتىن قاچتى ۋە ئۇنىڭدىن يۈز ئۆرىدى.

﴿مەن ئۇلارنى سېنىڭ مەغپىرىتىڭگە ئېرىشسۇن دەپ، ھەر قاچان دەۋەت قىلسام، (دەۋىتىمنى ئاڭلىماسلىق ئۈچۈن) بارماقلىرىنى قۇلاقلىرىغا تىقىۋالدى، (سۆزۈمنى ئاڭلىماسلىق ياكى مېنى كۆرمەسلىك ئۈچۈن) كىيىملىرى بىلەن باشلىرىنى چۈمكىۋالدى﴾ يەنى مەن ئۇلارنى دەۋەت قىلغان نەرسىنى ئاڭلاپ قالماسلىقى ئۈچۈن، ئۇلار قۇلاقلىرىنى ئېتىۋالدى. ﷲ تائالا قۇرەيش كاپىرلىرىدىن خەۋەر بېرىپ بۇ ھەقتە مۇنداق دەيدۇ: ﴿كاپىرلار: «بۇ قۇرئانغا قۇلاق سالماڭلار، ئۇنى ئېلىشتۇرۇۋېتىڭلار، سىلەر غەلىبە قىلىشىڭلار مۇمكىن» دەيدۇ﴾[1]

﴿كىيىملىرى بىلەن باشلىرىنى چۈمكىۋالدى﴾ ئىبنى جەرىر، ئىبنى ئابباسنىڭ بۇ ئايەت ھەققىدە مۇنداق دېگەنلىكىنى رىۋايەت قىلىدۇ: ئۇلار نۇھ ئەلەيھىسسالامنىڭ ئۆزلىرىنى تونۇۋالماسلىقى ئۈچۈن ناتونۇش قىياپەتكە كىرىۋالدى. سەئىد ئىبنى جۇبەير ۋە سۇددى مۇنداق دەيدۇ: ئۇلار نۇھ ئەلەيھىسسالامنىڭ سۆزىنى ئاڭلىماسلىق ئۈچۈن باشلىرىنى ئورىۋالدى.

﴿(كۇفرىدا) چىڭ تۇردى﴾ يەنى ئۇلار شېرىك ۋە كۇفرىنى ئىزچىل ھالدا داۋاملاشتۇردى. **﴿چوڭچىلىق قىلىپ (ئىماندىن) تېخىمۇ باش تارتتى﴾** يەنى ئۇلار ھەققە ئەگىشىشتىن ۋە ئۇنىڭغا بويسۇنۇشتىن باش تارتتى.

[1] سۈرە فۇسسىلەت 26 ـ ئايەت.

www.munber.org

﴿ئاندىن مەن ئۇلارنى تولۇق دەۋەت قىلدىم﴾ يەنى ئۇلارنىڭ ئارىسىدا يۇقىرى ئاۋازدا دەۋەت ئېلىپ باردىم. **﴿ئاندىن ئۇلارنى ئاشكارا دەۋەت قىلدىم﴾** يەنى ئاۋازىمنىڭ بېرىچە ئوچۇق قىلىپ سۆزلىدىم. **﴿ۋە يوشۇرۇن دەۋەت قىلدىم﴾** يەنى نۇھ ئەلەيھىسسالام دەۋىتىنىڭ ئۇلارغا ئەڭ پايدىلىق بولۇشى ئۈچۈن، ئۇلار ئارىسىدا دەۋەت قىلىشتا تۈرلۈك ئۇسلۇبلارنى قوللاندى.

نۇھ ئەلەيھىسسالامنىڭ قەۋمىنىڭ ئۇنىڭ دەۋىتىگە قارىتا ئېيتقان سۆزلىرى توغرىسىدا

﴿(ئۇلارغا) ئېيتتىم: پەرۋەردىگارىڭلاردىن مەغپىرەت تىلەڭلار، ئۇ ھەقىقەتەن مەغپىرەت قىلغۇچىدۇر﴾ يەنى الله تەرەپكە قايتىڭلار، قىلمىشىڭلاردىن يېنىڭلار، پات پۇرسەتتە الله غا تەۋبە قىلىڭلار، شەك - شۈبھىسىزكى، الله تەۋبە قىلغان كىشىنىڭ تەۋبىسىنى ئىلگىرى ئۇنىڭ كۇپرى ۋە شېرىكتىن ئىبارەت گۇناھلىرى مەيلى قانچىلىك بولۇشىدىن قەتئىينەزەر ئەلۋەتتە قوبۇل قىلىدۇ.

﴿ئۇ سىلەرگە مول يامغۇر ياغدۇرۇپ بېرىدۇ﴾ بۇ ئايەتنى ئۇنىڭدا مۇشۇ سۆز بولغانلىقى ئۈچۈن سۇ تەلەپ قىلىش نامىزىدا ئوقۇش مۇستەھەبتۇر. رىۋايەت قىلىنىشىچە، مۆمىنلەرنىڭ خەلىپىسى ئۆمەر ئىبنى خەتتاب رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئەينى زاماندا سۇ تەلەپ قىلىش ئۈچۈن مۇنبەر ئۈستىگە چىقىپ، پەقەت الله دىن مەغپىرەت تىلىگەن ۋە مەغپىرەت ھەققىدىكى ئايەتلەرنى ئوقۇغان، ئۇ ئايەتلەرنىڭ ئىچىدە **﴿(ئۇلارغا) ئېيتتىم: پەرۋەردىگارىڭلاردىن مەغپىرەت تىلەڭلار، ئۇ ھەقىقەتەن مەغپىرەت قىلغۇچىدۇر. ئۇ سىلەرگە مول يامغۇر ياغدۇرۇپ بېرىدۇ﴾** دېگەن ئايەتلەرنىمۇ قوشۇپ ئوقۇغان.

﴿سىلەرنىڭ ماللىرىڭلارنى ۋە ئوغۇللىرىڭلارنى كۆپەيتىپ بېرىدۇ، سىلەرگە باغلارنى، ئۆستەڭلارنى ئاتا قىلىدۇ﴾ يەنە ئەگەر سىلەر الله غا تەۋبە قىلساڭلار، ئۇنىڭدىن مەغپىرەت تەلەپ قىلساڭلار ۋە ئۇنىڭغا ئىتائەت قىلساڭلار، الله سىلەرنىڭ رىزقىڭلارنى كۆپ قىلىپ بېرىدۇ. ئاسماندىن بەرىكەتلىك يامغۇر ياغدۇرۇپ سىلەرنى سۇ بىلەن تەمىنلەيدۇ. زېمىننىڭ ئۆسۈملۈكلىرىنى، زىرائەتلىرىنى ئۈندۈرۈپ بېرىدۇ. مال - چارۋىلارنىڭ سۈتىنى كۆپەيتىپ بېرىدۇ. ماللىرىڭلارنى ۋە ئوغۇللىرىڭلارنى كۆپەيتىپ بېرىدۇ. ھەر تۈرلۈك مېۋىلىك باغلارنى ئۆستۈرۈپ بېرىدۇ. باغلارنىڭ ئارىسىدا ئېقىپ تۇرىدىغان ئۆستەڭلارنى قىلىپ بېرىدۇ.

يۇقىرىقىسى نۇھ ئەلەيھىسسالامنىڭ دەۋەت ئېلىپ بېرىشتا قوللانغان رىغبەتلەندۈرۈش ئۇسۇلىدۇر. شۇندىن كېيىن ئۇ دەۋەت قىلىشتا سۆزنى قورقۇتۇش ئۇسۇلىغا يۆتكەپ مۇنداق دەيدۇ: **﴿نېمە ئۈچۈن سىلەر اللهنىڭ بۈيۈكلىكىدىن قورقمايسىلەر؟﴾** بۇ ئايەت ھەققىدە ئىبنى ئابباس مۇنداق دەيدۇ: نېمە ئۈچۈن سىلەر الله نىڭ ئازاب - ئوقۇبىتىدىن قورقۇپ، الله نىڭ بۈيۈكلىكىنى ھەقىقى رەۋىشتە ئۇلۇغلىمايسىلەر؟ دېگەنلىكتۇر.

﴿ھالبۇكى الله سىلەرنى بىر قانچە باسقۇچلارغا بۆلۈپ ياراتتى﴾ ئىبنى ئابباس، ئىكرىمە، قەتادە، يەھيا ئىبنى رافىنى، سۇددى ۋە ئىبنى زەيد قاتارلىقلار بۇ ئايەت ھەققىدە مۇنداق دەيدۇ: يەنى الله ئىنسانلارنى مەنىدىن، ئاندىن ئۇيۇل قاندىن، ئاندىن بىر پارچە گۆشتىن ئىبارەت باسقۇچلارغا بۆلۈپ ياراتتى.

﴿سىلەر كۆرمىدىڭلارمىكىن، الله قانداق قىلىپ يەتتە ئاسماننى بىرىنىڭ ئۈستىدە بىرىنى قىلىپ ياراتتى﴾ يەنى بۇ پەقەت ئاڭلىغانغىلا بىلگىلى بولىدىغان ئىشمۇ؟ ياكى ئاسمان جىسىملىرىنىڭ سەير قىلىشى، كۈن ۋە ئايلارنىڭ تۇتۇلۇشى قاتارلىق ھېسسىي جەھەتتە بىلگىلى بولىدىغان ئىشلارمۇ؟

www.munber.org

الله تائالا ﴿**يەتتە ئاسماننى بىرىنىڭ ئۈستىدە بىرىنى قىلىپ ياراتتى. ئاينى ئۇلاردا (يەنى دۇنيانىڭ ئاسمىنىدا) نۇر قىلدى، كۈننى (نۇر چاچقۇچى) چىراق قىلدى**﴾ يەنى ئاي بىلەن كۈننىڭ نۇرىنى پەرقلىق قىلىپ ياراتتى. ئۇلارنىڭ ھەر بىرىگە ئۆزىگە خاس خۇسۇسىيەت ئاتا قىلدى. كۈننىڭ شەرقتىن چىقىپ غەربكە پېتىشى ئارقىلىق كېچە بىلەن كۈندۈز بىلدۈرۈلدى. ئايغا مەنزىللەرنى بەلگىلىدى. ئۇنىڭ نۇرىنى ئۆزىگە خاس پەرقلىق قىلدى. شۇڭا ئاينىڭ نۇرى كۈندىن ـ كۈنگە چوڭىيىپ ئاخىرىدا تولۇن ئايغا ئايلىنىدۇ، ئاندىن كىچىكلەشكە باشلاپ ئاخىرىدا كۆرۈنمەيدىغان ھالەتكە كېلىدۇ. بۇ ئۆزگىرىشلەر ئايلار ۋە يىللارنىڭ ئۆتكەنلىكىنى كۆرستىدۇ.

الله تائالا بۇ ھەقتە مۇنداق دەيدۇ: ﴿ الله قۇياشنى نۇر چاچقۇچى ۋە ئاينى نۇرلۇق قىلىپ ياراتتى، يىللارنىڭ سانىنى ۋە (ۋاقىتلارنىڭ) ھېسابىنى بىلىشىڭلار ئۈچۈن، ئايغا مەنزىللەرنى (يەنى بۇرۇجلارنى) تەيىن قىلدى. الله ئۇلارنى بىكار ياراتقىنى يوق (بەلكى بۈيۈك ھېكمەت ۋە زور پايدىلىق ئۈچۈن ياراتتى)، الله ئايەتلىرىنى (قۇدرىتى ئىلاھىيىنى) بىلىدىغان (ۋە ئۇنىڭ ھېكمىتىنى پىكىر قىلىدىغان) قەۋم ئۈچۈن تەپسىلىي بايان قىلىدۇ﴾[1]

﴿**الله سىلەرنى زېمىندىن ياراتتى (چۈنكى ئاتاڭلار ئادەمنى تۇپراقتىن ياراتقان ئىدى). ئاندىن الله سىلەرنى (ئۆلگەندىن كېيىن) زېمىنغا قايتۇرىدۇ (يەنى زېمىندا دەپنە قىلىنىسىلەر)، ئاندىن سىلەرنى (قىيامەت كۈنى) زېمىندىن چىقىرىدۇ**﴾ يەنى الله تائالا سىلەرنى دەسلەپتە يوقلۇقتىن پەيدا قىلغىنىغا ئوخشاش قىيامەت كۈنى سىلەرنى قايتا تىرىلدۈرىدۇ.

﴿**زېمىندا كەڭ يوللاردا مېڭىشىڭلار ئۈچۈن، الله سىلەرگە زېمىننى بىسات قىلىپ بەردى**﴾ يەنى الله تائالا سىلەرنىڭ زېمىن ئۈستىدە يەرلىشىشىڭلار ئۈچۈن زېمىننى كەڭ ۋە بىپايان قىلىپ يايدى. ئۇنىڭ تەۋرەپ كەتمەسلىكى ئۈچۈن ئۇنى ئېگىز تاغلار بىلەن مۇستەھكەم قىلدى. ئۇنىڭدا خالىغان جايىڭلارغا بېرىشىڭلار ئۈچۈن يوللارنى ياراتتى.

نۇھ ئەلەيھىسسالام قەۋمىگە الله نىڭ ئاسمانلارنى ۋە زېمىننى ياراتقانلىقىدەك كاتتا قۇدرىتىنى، ئۇلارغا ئاتا قىلغان ئاسمان ۋە زېمىندىن ئالىدىغان پايدىلىق نېمەتلەرنى، الله تائالانىڭ ھەممىنى ياراتقۇچى ۋە ھەممىگە رىزىق بەرگۈچى ئىكەنلىكىنى، الله تائالانىڭ ئاسماننى بەرپا قىلغانلىقىنى، زېمىننى كەڭرى قىلىپ يايغانلىقىنى ۋە مەخلۇقاتلىرىنىڭ رىزقىنى كەڭرى قىلغانلىقىنى شۇنىڭ ئۈچۈن ئىبادەتنى يەقەت الله تائالاغا قىلىشنى، ئۇنى بار ۋە بىر دەپ بىلىپ، ئۇنىڭغا ھېچ نەرسىنى شېرىك كەلتۈرمەسلىك كېرەكلىكىنى ئەسلىتىپ ئۆتىدۇ. چۈنكى، الله تائالانىڭ ھېچ ئوخشىشى ۋە تەڭدىشى يوقتۇر. ئۇ خوتۇن ئالغانمۇ ئەمەس، بالا تۇتقانمۇ ئەمەس، ئۇنىڭ نە مەسلىھەتچىسى ۋە نە ياردەمچىسىمۇ بولغانمۇ ئەمەس. بەلكى، الله مۇنداق سۈپەتلەردىن يۈكسەك دەرىجىدە ئۈستۈندۇر.

* * * * * * *

قَالَ نُوحٌ رَّبِّ إِنَّهُمْ عَصَوْنِي وَٱتَّبَعُواْ مَن لَّمْ يَزِدْهُ مَالُهُۥ وَوَلَدُهُۥٓ إِلَّا خَسَارًا ﴿٢١﴾ وَمَكَرُواْ مَكْرًا
كُبَّارًا ﴿٢٢﴾ وَقَالُواْ لَا تَذَرُنَّ ءَالِهَتَكُمْ وَلَا تَذَرُنَّ وَدًّا وَلَا سُوَاعًا وَلَا يَغُوثَ وَيَعُوقَ وَنَسْرًا ﴿٢٣﴾ وَقَدْ
أَضَلُّواْ كَثِيرًا ۖ وَلَا تَزِدِ ٱلظَّٰلِمِينَ إِلَّا ضَلَٰلًا ﴿٢٤﴾

---

[1] سۈرە يۇنۇس 5 ـ ئايەت.

نۇھ ئېيتتى: «پەرۋەردىگارىم! ئۇلار ھەقىقەتەن ماڭا ئاسىيلىق قىلدى، مېلىغا، بالىسىغا ۋە ئۆزلىرىگە زىياندىن باشقىنى زىيادە قىلمىغان كىشىلەرگە (يەنى بايلىرىغا، كاتتىباشلىرىغا) ئەگەشتى﴿21﴾. ئۇلار (يەنى كاتتىباشلار) (ماڭا چىنپۈتمىدى، ماڭا ۋە ماڭا ئەگەشكەنلەرگە ئەزىيەت يەتكۈزۈپ) چوڭ ھىيلە تۈزدى﴿22﴾. ئۇلار: ‹مەبۇدلىرىڭلارنى ھەرگىز تەرك ئەتمەڭلار، ۋەدنى، سۇۋائىنى، يەغۇسنى، يەئۇقنى ۋە نەسرىنى ھەرگىز تەرك ئەتمەڭلار› دېدى﴿23﴾. ئۇلار ھەقىقەتەن نۇرغۇن كىشىلەرنى ئازدۇردى، زالىملارنى تېخىمۇ گۇمراھ قىلغىن»﴿24﴾.

نۇھ ئەلەيھىسسالامنىڭ قەۋمىنىڭ ئۇنىڭغا بەرگەن جاۋابىدىن كېيىن ﷲ تائالاغا قىلغان ئىلتىجاسى توغرىسىدا

ﷲ تائالا بۇ ئايەتتە نۇھ ئەلەيھىسسالامنىڭ سەبرى ـ تاقىتىنىڭ ئاخىرقى چەككە يېتىپ ﷲ غا يېلىنغانلىقىدىن خەۋەر بېرىدۇ. ﷲ ھەممىنى بىلگۈچىدۇر. ﷲ دىن ھېچ نەرسە يوشۇرۇن قالمايدۇ. نۇھ ئەلەيھىسسالام ئۇلارنى دەۋەت قىلىشتا تۈرلۈك ئۇسۇللارنى قوللانغان ئىدى. ئۇلارنى بىردە ﷲ نىڭ نېمەتلىرىگە قىزىقتۇرسا، بىردە ﷲ نىڭ ئازابىدىن قورقۇتتى. بىراق ئۇلار نۇھ ئەلەيھىسسالامغا ئاسىيلىق قىلدى، ئۇنىڭغا قارشى چىقىپ، ئۇنى ئىنكار قىلدى ۋە مال ـ دۇنياغا بېرىلگەنلەر، ﷲ نىڭ دىنىدىن غەپلەتتە قالغانلارغا، نۇرغۇن مال ـ مۈلۈك ۋە ئەۋلاد بېرىلگەنلەرگە، ئەگەشتى. ئۇلارغا بېرىلگەن مال ـ مۈلۈك ۋە ئەۋلادلار ﷲ نىڭ ئۇلارنى ھۆرمەتلىگەنلىكىدىن ئەمەس، بەلكى ئۇلارغا مۆھلەت بېرىش ۋە تەدرىجى ھالدا تۈيدۈرماستىن ھالاك قىلىشقا يېقىنلاشتۇرۇش ئۈچۈندۇر. شۇڭا، نۇھ ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېدى: **﴿ۋە ئۆزلىرىگە زىياندىن باشقىنى زىيادە قىلمىغان كىشىلەرگە (يەنى بايلىرىغا، كاتتىباشلىرىغا) ئەگەشتى﴾.**

﴿ئۇلار (يەنى كاتتىباشلار) (ماڭا چىنپۈتمىدى، ماڭا ۋە ماڭا ئەگەشكەنلەرگە ئەزىيەت يەتكۈزۈپ) چوڭ ھىيلە تۈزدى﴾ يەنى كاتتىباشلار ئەگەشكۈچىلەرگە ئۆزلىرىنىڭ ماڭغان يوللىرىنى ھەق ۋە توغرا يول دەپ چىرايلىق كۆرسىتىپ، بۇ ھەقتە چوڭ ھىيلىلەرنى تۈزدى، بۇ خۇددى ئەگەشكۈچىلەرنىڭ كاتتىباشلىرىغا قىيامەت كۈنى مۇنداق دېگىنىگە ئوخشايدۇ: ﴿ ھەرگىز ئۇنداق ئەمەس، (سىلەرنىڭ بىزگە) كېچە ـ كۈندۈز قىلغان ھىيلە ـ مىكىرىڭلار (بىزنى ئىماندىن توستى)، ئۆز ۋاقتىدا سىلەر بىزنى ﷲنى ئىنكار قىلىشقا ۋە ئۇنىڭغا شېرىك كەلتۈرۈشكە بۇيرۇيتتۇڭلار﴾[1]

نۇھ ئەلەيھىسسالامنىڭ قەۋمىنىڭ بۇتلىرى ۋە بۇ بۇتلارنىڭ ئورنى توغرىسىدا

﴿ئۇلار (يەنى كاتتىباشلار) (ماڭا چىنپۈتمىدى، ماڭا ۋە ماڭا ئەگەشكەنلەرگە ئەزىيەت يەتكۈزۈپ) چوڭ ھىيلە تۈزدى. ئۇلار: ‹مەبۇدلىرىڭلارنى ھەرگىز تەرك ئەتمەڭلار، ۋەدنى، سۇۋائىنى، يەغۇسنى، يەئۇقنى ۋە نەسرىنى ھەرگىز تەرك ئەتمەڭلار› دېدى﴾ بۇ بۇتلار ئۇلارنىڭ ﷲ نى قويۇپ چوقۇنغان بۇتلىرىدۇر.

ئىمام بۇخارى ئىبنى ئابباسنىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى رىۋايەت قىلىدۇ: نۇھ ئەلەيھىسسالامنىڭ قەۋمىنىڭ چوقۇنغان بۇتلىرى ئۇلاردىن كېيىن ئەرەبلەر ئىچىدە تارقالدى. "ۋەد" بولسا دۇۋەمەتۇل جەندەل سېپىلىنىڭ ئەتراپىغا جايلاشقان "كەلب قەبىلىسى"نىڭ چوقۇنىدىغان بۇتىدۇر. "سۇۋائى" بولسا "ھۇزەيل قەبىلىسى" نىڭ چوقۇنىدىغان بۇتىدۇر. "يەغۇس" بولسا "مەررا قەبىلىسى"نىڭ ۋە سەبەئ رايونىنىڭ جۇرۇپ

[1] سۈرە سەبەئ 33 ـ ئايەتنىڭ بىر قىسمى.

www.munber.org

دېگەن يېرىدىكى"بەنى غۇتەيف قەبىلىسى"نىڭ چوقۇنىدىغان بۇتىدۇر. "يەئۇق" بولسا "ھەمەدان قەبىلىسى" نىڭ بۇتىدۇر. "نەسر" بولسا كەلائى مەنسۇپ "ھىميەر قەبىلىسى"نىڭ چوقۇنىدىغان بۇتىدۇر. بۇ ئىسىملار ئەسلى نۇھ ئەلەيھىسسالامنىڭ قەۋمىدىكى ياخشى ئادەملەرنىڭ ئىسىملىرى ئىدى. ئۇلار ئۆلگەندىن كېيىن شەيتان ئۇلارنىڭ قەۋمىگە ئۇلار ئولتۇراقلاشقان رايونلارغا ئاشۇ كىشىلەرنىڭ ھەيكەللىرىنى تىكلەشنى ۋە بۇ ھەيكەللەرگە ئۇلارنىڭ ئىسىملىرىنى قويۇشنى ۋەسۋەسە قىلدى. ئۇلارنىڭ قەۋمى ئەمەلىيەتتىمۇ شۇنداق قىلىشتى. ئۇ زامانلاردا بۇ ھەيكەللەرگە ئىبادەت قىلىنمايتتى. بۇ ھەيكەللەرنى تىكلىگەنلەر زامانىنىڭ ئۆتىشى بىلەن ئۆلۈپ تۈگىدى، كىشىلەر ئارىسىدا ئىلىم ـ مەرىپەت كۆتۈرۈلۈپ كەتتى. ئۇلاردىن كېيىنكىلەر بۇ ھەيكەللەرنى مۇقەددەس بىلىپ ئۇلارغا چوقۇنۇشقا باشلىدى. ئىكرىمە، زەھھاك، قەتادە ۋە مۇھەممەد ئىبنى ئىسھاق قاتارلىقلاردىنمۇ مۇشۇنىڭغا ئوخشاش رىۋايەت قىلىنغان.

ئەلى ئىبنى ئەبۇتەلھە ئىبنى ئابباسنىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى رىۋايەت قىلىدۇ: بۇ بۇتلار نۇھ ئەلەيھىسسالامنىڭ زامانىسىدىلا چوقۇنىلاتتى.

ئىبنى جەرىر مۇھەممەد ئىبنى قەيسنىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى رىۋايەت قىلىدۇ: "يەغۇس" "يەئۇق" "نەسر" قاتارلىقلار ئادەم ئەلەيھىسسالامنىڭ زامانى بىلەن نۇھ ئەلەيھىسسالامنىڭ زامانىنىڭ ئارىلىقىدا ئۆتكەن ياخشى ئادەملەر ئىدى. ئۇلارنىڭ ئەگەشكۈچىلىرى بار ئىدى. ئۇلارنىڭ ۋاپاتىدىن كېيىن ئەگەشكۈچىلىرى ئەگەر بىز ئۇلار ئۈچۈن ھەيكەللەرنى تىكلىگەن بولساق، ئۇلارنى داۋاملىق ئەسلەپ تۇرۇشقا ۋە شۇ ئارقىلىق ئىبادەتكە تېخىمۇ بېرىلىشىمىزگە پايدىسى بولار ئىدى، دېيىشىپ ئۇلارنىڭ ھەيكەللىرىنى تىكلىدى. بۇ ھەيكەللەرنى تىكلىگەنلەر ئۆلگەندىن كېيىن، كېيىنكىلەرنىڭ ئارىسىغا شەيتان ۋەسۋەسە سېلىپ: سىلەردىن بۇرۇن ئۆتكەنلەر بۇ ھەيكەللەرگە چوقۇناتتى ۋە ھەيكەللەردىن يامغۇر ياغدۇرۇلۇپ بېرىلىشىنى تىلەيتتى، دېدى. شۇنىڭ بىلەن ئۇلار بۇ ھەيكەللەرگە چوقۇنۇشقا باشلىدى.

نۇھ ئەلەيھىسسالامنىڭ قەۋمىگە بەددۇئا قىلغانلىقى ۋە ئۆزىگە ئىمان ئېيتقانلارغا ياخشى دۇئا قىلغانلىقى توغرىسىدا

﴿**ئۇلار ھەقىقەتەن نۇرغۇن كىشىلەرنى ئازدۇردى**﴾ يەنى ئۇلار چوقۇنغان بۇتلار نۇرغۇن ئىنسانلارنى ئازدۇردى. ئۇلارغا چوقۇنۇش ئەسىرلەر بويى ئادەم ئەۋلادى ئىچىدە، ئەرەب ۋە غەيرى ئەرەب مىللەتلىرى ئىچىدە تاكى ھازىرغىچە داۋام قىلىپ كەلدى. اللہ تائالانىڭ دوستى ئىبراھىم ئەلەيھىسسالام مۇنداق دۇئا قىلغان ئىدى: ﴿ئۆز ۋاقتىدا ئىبراھىم ئېيتتى: « پەرۋەردىگارىم! بۇ جاينى (يەنى مەككىنى) تىنچ (جاي) قىلىپ بەرگىن، مېنى ۋە مېنىڭ ئەۋلادلىرىمنى بۇتلارغا چوقۇنۇشتىن يىراق قىلغىن. پەرۋەردىگارىم! ھەقىقەتەن ئۇلار (يەنى بۇتلار) نۇرغۇن كىشىلەرنى ئازدۇردى، كىمكى ماڭا ئەگەشكەن ئىكەن، ئۇ مېنىڭ دىنىمدىندۇر، كىمكى ماڭا ئاسىيلىق قىلغان ئىكەن، سەن ئەلۋەتتە (ئۇنىڭغا) مەغپىرەت قىلىشقا ۋە مەرھەمەت قىلىشقا (قادىرسەن)﴾[1].

﴿**زالىملارنى تېخىمۇ گۇمراھ قىلغىن**﴾ نۇھ ئەلەيھىسسالام قەۋمىنىڭ ھەددىن ئاشقانلىقى، كۇفرلۇق قىلغانلىقى ۋە ھەق بىلەن قارشىلاشقانلىقى ئۈچۈن ئۇلارغا بەددۇئا قىلدى. ئۇنىڭ دۇئاسى مۇسا ئەلەيھىسسالامنىڭ پىرئەۋنگە ۋە پىرئەۋننىڭ تەۋەلىرىگە قىلغان تۆۋەندىكى بەد دۇئاسىغا ئوخشايدۇ:

---

[1] سۈرە ئىبراھىم 35 ـ 36 ـ ئايەتلەر.

www.munber.org

﴿پەرۋەردىگارىمىز! ئۇلارنىڭ مال ـ مۈلۈكلىرىنى يوق قىلغىن، ئۇلارنىڭ دىللىرىنى قاتتىق قىلغىن، شۇنىڭ بىلەن ئۇلار ئىمان ئېيتماي قاتتىق ئازابنى كۆرسۇن﴾[1] اللە تائالا بۇ ئىككى پەيغەمبىرىنىڭ ھەر بىرىنىڭ قەۋمىگە قىلغان بەد دۇئاسىنى ئىجابەت قىلدى. ئۇلارنىڭ ئۇممىتىنى پەيغەمبەر ئېلىپ كەلگەن ھەقنى ئىنكار قىلغانلىقى ئۈچۈن سۇدا غەرق قىلدى.

* * * * * * *

مِّمَّا خَطِيٓـَٔـٰتِهِمۡ أُغۡرِقُواْ فَأُدۡخِلُواْ نَارٗا فَلَمۡ يَجِدُواْ لَهُم مِّن دُونِ ٱللَّهِ أَنصَارٗا ﴿٢٥﴾ وَقَالَ نُوحٞ
رَّبِّ لَا تَذَرۡ عَلَى ٱلۡأَرۡضِ مِنَ ٱلۡكَٰفِرِينَ دَيَّارًا ﴿٢٦﴾ إِنَّكَ إِن تَذَرۡهُمۡ يُضِلُّواْ عِبَادَكَ وَلَا يَلِدُوٓاْ إِلَّا
فَاجِرٗا كَفَّارٗا ﴿٢٧﴾ رَّبِّ ٱغۡفِرۡ لِي وَلِوَٰلِدَيَّ وَلِمَن دَخَلَ بَيۡتِيَ مُؤۡمِنٗا وَلِلۡمُؤۡمِنِينَ وَٱلۡمُؤۡمِنَٰتِۖ وَلَا
تَزِدِ ٱلظَّٰلِمِينَ إِلَّا تَبَارَۢا ﴿٢٨﴾

ئۇلار گۇناھلىرى تۈپەيلىدىن (توپان بىلەن) غەرق قىلىندى، دوزاخقا كىرگۈزۈلدى، ئۇلار ئۆزلىرى ئۈچۈن اللەدىن باشقا ھېچقانداق ياردەمچى تاپالمىدى﴿25﴾. نۇھ ئېيتتى: «پەرۋەردىگارىم يەر يۈزىدە كاپىرلارنىڭ بىرىنىمۇ قويمىغىن﴿26﴾. ئەگەر ئۇلارنى قويساڭ، شۈبھىسىزكى، بەندىلىرىڭنى ئازدۇرىدۇ، ئۇلارنىڭ تاپقان بالىلىرىمۇ پەقەت فاجىر، كاپىر بولىدۇ﴿27﴾. پەرۋەردىگارىم! ماڭا، ئاتا ـ ئانامغا، مېنىڭ ئۆيۈمگە مۆمىن بولۇپ كىرگەن كىشىگە ۋە مۆمىن ئەرلەرگە، مۆمىن ئاياللارغا مەغپىرەت قىلغىن، زالىملارغا پەقەت ھالاكەتنى زىيادە قىلغىن»﴿28﴾

﴿**ئۇلار گۇناھلىرى تۈپەيلىدىن**﴾ يەنى گۇناھلىرىنىڭ كۆپ بولۇشى، ھەقنى قوبۇل قىلىشتىن باش تارتىشى، كۇفرىدا چىڭ تۇرۇشى ۋە پەيغەمبىرىگە قارشى تۇرۇشى تۈپەيلىدىن ﴿**(توپان بىلەن) غەرق قىلىندى، دوزاخقا كىرگۈزۈلدى**﴾ يەنى سۇ دېڭىزدىن دوزاخ ئوتىغا توشۇلدى.

﴿**ئۇلار ئۆزلىرى ئۈچۈن اللەدىن باشقا ھېچقانداق ياردەمچى تاپالمىدى**﴾ يەنى ئۆزلىرىنى اللە نىڭ ئازابىدىن قۇتقۇزىدىغان ھېچ قانداق قۇتقۇزغۇچى، پەرىيادىنى ئاڭلىغۇچى ۋە ياردەم بەرگۈچى بولمىدى. اللە تائالا بۇ ھەقتە مۇنداق دەيدۇ: ﴿ بۈگۈن اللە رەھىم قىلغان ئادەمدىن باشقا ھېچ ئادەم ئۇنىڭ جازالىشىدىن قۇتۇلۇپ قالالمايدۇ﴾[2].

﴿**نۇھ ئېيتتى: «پەرۋەردىگارىم يەر يۈزىدە كاپىرلارنىڭ بىرىنىمۇ قويمىغىن**﴾ يەنى اللە تائالا ئۇنىڭ دۇئاسىنى ئىجابەت قىلدى. يەر يۈزىدىكى پۈتۈن كاپىرلاردىن بىرىنىمۇ قالدۇرماي ھالاك قىلدى. ھەتتا نۇھ ئەلەيھىسسالامنىڭ ئۆز پۇشتىدىن بولغان بالىسىنىمۇ ھالاك قىلدى. ئۇ ئاتىسىدىن ئايرىلىپ ﴿ئۇ: «مېنى سۇدا غەرق بولۇشتىن ساقلاپ قالىدىغان بىر تاغنىڭ ئۈستىگە چىقىۋالىمەن» دېدى. نۇھ: «بۈگۈن اللە رەھىم قىلغان ئادەمدىن باشقا ھېچ ئادەم ئۇنىڭ جازالىشىدىن قۇتۇلۇپ قالالمايدۇ» دېدى. ئۇلارنىڭ ئارىسىنى دولقۇن ئايرىۋەتتى ـ دە، ئۇ غەرق بولۇپ كەتتى﴾[3] اللە تائالا ئىمان ئېيتىپ نۇھ ئەلەيھىسسالام بىلەن بىللە كېمىگە چىقىۋالغانلارنى سۇدا غەرق بولۇپ كېتىشتىن قۇتقازدى. اللە تائالا نۇھ ئەلەيھىسسالامنى ئۇلارنى ئۆزى بىلەن كېمىگە سېلىۋېلىشقا بۇيرىغان ئىدى.

---

(1) سۈرە يۇنۇس 88 ـ ئايەتنىڭ بىر قىسمى.
(2) سۈرە ھۇد 43 ـ ئايەتنىڭ بىر قىسمى.
(3) سۈرە ھۇد 43 ـ ئايەت.

www.munber.org

﴿**ئەگەر ئۇلارنى قويساڭ، شۈبھىسىزكى، بەندىلىرىڭنى ئازدۇرىدۇ**﴾ يەنى ئەگەر كاپىرلاردىن بىرنى هايات قالدۇرساڭ، كېيىن كېلىدىغان ئۈممەتلىرىڭنى ئۇلار ئازدۇرىدۇ.

﴿**ئۇلارنىڭ تاپقان بالىلىرىمۇ پەقەت فاجىر، كاپىر بولىدۇ**﴾ يەنى ئىش - ئەمەللىرىدە گۇناھ سادىر قىلىدۇ. دىللىرىغا كۇفرى ئورۇنلىشىدۇ. نۇھ ئەلەيھىسسالامنىڭ مۇنداق دەپ دۇئا قىلىشى ئۇنىڭ ئۇلارنىڭ ئىچىدە 50 يىل كەم مىڭ يىل تۇرۇپ ئالغان تەجرىبە - ساۋابىنىڭ نەتىجىسىدۇر.

﴿**پەرۋەردىگارىم! ماڭا، ئاتا - ئانامغا، مېنىڭ ئۆيۈمگە مۆمىن بولۇپ كىرگەن كىشىگە**﴾ زەھھاك بۇ ئايەتنىڭ مەنىسى: مېنىڭ مەسجىدىمگە مۆمىن بولۇپ كىرگەن كىشىگە دېگەنلىك بولىدۇ دەيدۇ. بۇ ئايەتنىڭ ئاشكارا مەنىسىگە قارىغاندا بۇ ئايەت نۇھ ئەلەيھىسسالام ئۆيىگە مۆمىن بولۇپ كىرگەن ھەر بىر كىشىگە دۇئا قىلغان دەپ تەپسىر قىلىنىشىمۇ بولۇشىرىدۇ. ﴿**ۋە مۆمىن ئەرلەرگە، مۆمىن ئاياللارغا مەغپىرەت قىلغىن**﴾ نۇھ ئەلەيھىسسالام پۈتۈن ئەر - ئايال مۆمىنلەرگە دۇئا قىلدى. ئۇنىڭ بۇ دۇئاسى تىرىكلەرنىمۇ ۋە ئۆلگەنلەرنىمۇ ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. شۇڭا نۇھ ئەلەيھىسسالامنى ئۈلگە قىلغان ئاساستا دىنىمىزدا قىلىش يول قويۇلغان خاسىيەتلىك دۇئالارغا تايانغان ئاساستا مۇشۇنداق دۇئا قىلىش مۇستەھەبتۇر.

﴿**زالىملارغا پەقەت ھالاكەتنى زىيادە قىلغىن**﴾ مۇجاھىد بۇ ئايەتنى: زالىملارغا دۇنيا ۋە ئاخىرەتتە پەقەت زىيانكارلىقنى زىيادە قىلغىن، دەپ تەپسىر قىلغان.

ئۇلۇغ الله غا پۈتۈن ھەمدۇسانالار بولسۇن! شۇنىڭ بىلەن سۈرە نۇھنىڭ تەپسىرى تۈگىدى.

www.munber.org